

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Întâmpinarea Domnului

După 40 de zile de la Nașterea Domnului, Biserica ne cheamă iarăși să ne bucurăm și să preamărim pe Dumnezeu. Praznicul Întâmpinării Domnului rememorează momentul aducerii la Templu a Pruncului Iisus pentru a fi închinat lui Dumnezeu, după cum cerea legea lui Moise pentru cei întâi născuți de parte bărbătească: *Când s-au împlinit zilele curățirii lor, după legea lui Moise, L-au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului* (Luca 2, 22). Pruncul Iisus a fost adus la Templu și potrivit făgăduinței este închinat Domnului. Acest praznic face trecerea de la Legea cea veche la Noul legământ al mântuirii noastre. La Templu, Pruncul Iisus a fost întâmpinat de bătrânul Simeon care fusese înștiințat de la Dumnezeu că-L va vedea pe Mesia. Simeon, drept și temător de Dumnezeu fiind, i se vestise de către Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu va vedea pe Hristosul Domnului (Luca 2, 25-26). El a recunoscut în pruncul de 40 de zile, pe cel ce era Mântuitorul lumii și l-a descoperit tuturor celor ce erau acolo (cf. Luca 2, 34). Alături de dreptul Simeon era atunci în Templu și Proorocița Ana, care ajunsă la adânci bătrânețe „nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua în post și în rugăciuni. Și venind ea în acel ceas, lauda pe Dumnezeu și vorbea despre Prunc tuturor celor ce așteptau mântuire în Ierusalim” (Luca 2, 37-38). Credița, râvna și curăția lor sufletească i-au făcut vrednici de a-L întâmpina pe Hristos. Aceste virtuți și stări sufletești apropie pe om de Hristos. Pentru mântuirea noastră, Mântuitorul Hristos S-a intrupat și a trăit împreună cu noi, a primit moartea pentru a o învinge, a înviat, S-a înălțat la ceruri ca să arate firea umană transfigurată și înălțată la slava dumnezeiască, pentru ca toți cei ce cred în El să se împărtășească de această slavă. Cei care l-au întâlnit pe Mântuitorul Hristos l-au văzut, l-au auzit, l-au pipăit, s-au umplut de har și l-au cunoscut ca Fiu al lui Dumnezeu și Mântuitor al lumii (I Ioan 1, 1). Părintele Stăniloae, spune că prezența Mântuitorului Hristos, în toți cei ce cred în El, se datorează desăvârșitei stări de pnevmatizare, care se manifestă ca o prezență

spirituală, ce poate fi simțită, după starea duhovnicească a omului. Prezența Mântuitorului este simțită, de cei ce cred, ca o prezență personală, ca un trup personal dar invizibil cu ochi trupului. Cei ce n-au ajuns la puterea de a simți prezența personală a lui Hristos, simt lucrarea prezenței Lui, acea stare de bine, de pace de bucurie însoțită de liniștea gândurilor și îndemnul spre fapte bune (Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. 2, p. 123).

Rugăciunea dreptului Simeon exprimă dorul de desăvârșire al omului: *acum slobozește pe robul tău Stăpâne*. Aceasta o rostim și noi la fiecare Vecernie, cugetând la slobozirea sufletului din legătura păcatului și a patimilor. Rugăciunea dă omului puterea să audă glasul lui Hristos. Cel ce se roagă, trăiește cu emoție întâlnirea cu Dumnezeu și inima lui se umple de bucurie și pace. Prezența lui Dumnezeu îl învăluie în lumină și aduce în suflet dragostea dumnezeiască. Plin de bucurie dreptul Simeon a zis: „Lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel” (Luca 2, 32). Prin cuvântul *lumină* înțelegem lumina dată de soare, de foc, de lampă, dar este și o lumină a învățaturii dată de învățătura din cărți și de învățători precum și o lumină duhovnicească de la Dumnezeu, în această lumină, omul simte pe Dumnezeu și este cuprins de bucurie și pace. Sfinții sunt purtători de lumină, de aceea în icoane sunt reprezentați cu nimburi de lumină. Mântuitorul le-a zis Apostolilor: „Voi sunteți lumina lumii!” (Matei 5, 14).

Viața omului trebuie să fie asemenea unui cristal pur, prin care se răsfrânge lumina lui Hristos, în lume. Nu omul este lumina, ci Hristos este *Lumina lumii* (Ioan 8, 12), omul primește lumina, pe care Hristos i-o dăruiește, dobândind prin aceasta o transfigurare progresivă, după cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Iisus Hristos va schimba la înfățișare trupul smereniei noastre ca să fie asemenea trupului slavei Sale, lucrând cu puterea ce are de a-Și supune Sieși toate” (Filipeni 3, 21).

Continuare în pagina 2
Pr. Ioan LAZĂR

PREDICA

Femeia cananeancă, un dascăl al virtuții Duminica a XVII- a după Rusalii

„În vremea aceea s-a dus Iisus în părțile Tirului și ale Sidonului. Și iată o femeie cananeancă, din acele ținuturi, ieșind striga, zicând: Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon. El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt; și apropiindu-se, ucenicii Lui Îl rugau, zicând: Slobozește-o, că strigă în urma noastră. Iar El, răspunzând, a zis: Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel. Iar ea, venind, s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mă. El însă, răspunzând, i-a zis: Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor. Dar ea a zis: Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor. Atunci, răspunzând, Iisus i-a zis: O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela.” (Matei 15, 21-28)

1) **S-a dus Iisus în părțile Tirului și ale Sidonului.** Această ieșire a Domnului din hotarele lui Israel are loc, după cum arată Evangheliștii, în urma unor aprinse dispute dintre Acesta și farisei. Dincolo de rațiunile lor conjuncturale, peregrinările săvârșite de Iisus în această perioadă a vieții Sale, consemnate cel mai fidel de Sfântul Evanghelist Marcu, reprezintă încă unul dintre multiplele moduri în care s-a manifestat chenoza, adică smerirea Fiului lui Dumnezeu. Acesta se intrupase luând asupra Sa toată durerea omenească, consecință inevitabilă a păcatului, pentru ca astfel să ne izbăvească pe noi. De aceea trebuia El să bea din cupa tuturor amărăciunilor, ca nicio suferință omenească să nu îi rămână străină. A fi fugăr în țară străină și gonit de fiii poporului Său constituia una din treptele urcușului spre Golgota.

2) Nu i-a răspuns niciun cuvânt. Modul în care Mântuitorul Iisus Hristos o tratează pe această femeie și dificultățile prin care o face să treacă până să îi îplinească cererea ridică serioase semne de întrebare asupra raporturilor dintre Dumnezeu și omul rugător. Femeia aceasta a avut de purtat o adevărată luptă pentru a-L îndupleca pe Domnul să-i vindece fata. Citind această întâmplare ne vin în minte sfâșietoarele interogații ale psalmistului, în fața stupefiantei tăceri și a aparentei indiferențe a lui Dumnezeu: „Pentru ce, Doamne,

stai departe? Pentru ce treci cu vederea la vreme de necaz?” (Psalmul 9, 21); „Pentru ce, Doamne, lepezi sufletul meu și întorci fața Ta de la mine?” (Psalmul 87, 15)”.

Pe de altă parte, ne gândim la un episod extraordinar din viața Patriarhului Iacob, în care acesta s-a luptat o noapte întreagă cu Îngerul Domnului lângă pârâul Iaboc (Facere 32, 24-30). Acest fragment poate fi folosit ca o grilă de interpretare a pericopei cananeencei. „Rămânând Iacov singur, s-a luptat Cineva cu dânsul până la revărsatul zorilor. Văzând însă că nu-l poate răpune Acela, S-a atins de încheietura coapsei lui și i-a vătămat lui Iacov încheietura coapsei, pe când se lupta cu el. Și i-a zis: «Lasă-Mă să plec, că s-au ivit zorile!» Iacov i-a răspuns: «Nu Te las până nu mă vei binecuvânta». Și l-a întrebat Acela: «Care îți este numele?» Și el a zis: «Iacov!» Zisu-i-a Acela: «De acum nu-ți va mai fi numele Iacov, ci Israel te vei numi, că te-ai luptat cu Dumnezeu și cu oamenii și ai ieșit biruitor!» (...) Și l-a binecuvântat acolo.” Observăm că: Îngerul Domnului inițiază lupta iar apoi tot El dă să se retragă; El îl rănește pe Iacob, dar apoi, pentru că Iacob nu l-a lăsat plece, îl declară biruitor al lui Dumnezeu și al oamenilor și îi dă binecuvântarea.

Continuare în pagina 2
Pr. Adrian MURG

Din sumar

► Sfinții Trei Ierarhi, între teologia Bisericii și știința vremii
pagina 3, Pr. Ioan Tulcan

► Știri
pagina 4

Femeia cananeancă, un dascăl al virtuții

Urmare din pagina 1

Iacob nu se luptă cu un dușman, ci cu un Dumnezeu Care binecuvântează și Care se lasă „învinș”, pentru ca binecuvântarea să fie urmarea unei biruințe.

Un alt pasaj semnificativ este Luca 24, 13-34: Iisus cel înviat li se alătură pe cale celor doi ucenici care mergeau spre Emaus. Pe drum le tâlcuiește Scripturile, în așa fel încât „ardeau” într-înșii inimile lor. La un moment dat Iisus „se face” (v. 28) că se desparte de ei. „Dar ei îl rugau stăruitor, zicând: Rămâi cu noi că este spre seară și s-a plecat ziua. Și a intrat să rămână cu ei”. Regăsim oarecum același tipar: Iisus este cel Care oferă ucenicilor prezența Sa, iar apoi „se face” (cuvintele acestea sunt revelatoare) că vrea să îi lipsească de ea. Dar, în urma stăruințelor lor, El rămâne cu dânșii, ca și cum acest lucru ar fi fost rodul acelor stăruințe.

Citind Evanghelia acestei Duminici în lumina fragmentelor menționate mai sus vom înțelege că Iisus „s-a făcut” doar că nu vrea să o vindece pe copila demonizată și că s-a lăsat „biruit” de stăruința femeii, care, precum Iacob, în pofida rănilor pricinuite pe sufletul său de cuvintele Domnului, nu L-a lăsat să plece fără a-i împlini cererea. De aceea, Iisus îi spune „Fie ție după cum voiești”, ca și cum vindecarea fiicei ei ar fi fost rezultatul propriei sale voințe. Voința ei devenise acum una cu voința lui Dumnezeu. Lupta în rugăciune este tocmai această strădanie a omului de a nu pierde prezența lui Dumnezeu și de a se uni cu voia Lui, tinzând mereu spre El și trecând peste toate greutățile care i se ivesc înainte.

3) Mare este credința ta. Femeia cananeancă este unul dintre puținele personaje de pe paginile Evangheliei față de care Mântuitorul se arată uimit. În fața unei replici dure a Domnului, „Nu este bine să iei pâinea copiilor și să o arunci câinilor”, ea dă un răspuns care îi dezvăluie vrednicia: „Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor lor”. Domnul vede în aceste cuvinte manifestarea unei credințe mari. Mărima credinței se referă mai degrabă la felul credinței, la lucrarea ei în simfonie cu celelalte virtuți (cf. 2 Petru 1, 5-10). Găsim, într-adevăr, în femeia cananeancă o credință rodnică, însoțită alte virtuți importante. Întâlnim, alături de credință, smerenia. Ea pare să recunoască: „Da, Doamne, sunt un câine, și nu doresc decât fărâmituri”. Apoi, vedem o minte ageră, luminată de credință, apoi stăruință, îndrăzneală. Spre deosebire de mulți israeliți, și chiar de Apostoli uneori, această păgână înțelege sensul spuselor lui Iisus și ridică glasul în numele neamurilor ce păreau părăsite de Dumnezeu, spre a cere partea lor de la masa pregătită pentru Israel. În smerenia sa, femeia recunoaște întâietatea iudeilor, dar pricepe, într-un mod, am spune, profetic, că de la masa „stăpânilor” nu vor fi alungați „câinii”, că neamurile, adică, vor fi primite alături de iudei la ospățul mântuirii. Niciun alt păgân întâlnit de Hristos nu a pledat astfel pentru neamuri. Sutașul se mulțumise să ceară vindecarea slugii sale, dar cananeanca vorbește pentru toți păgânii, care nu vor putea fi lipsiți de îndurarea divină. Ea îi cere lui Iisus ca și neamurile să se împărtășească de „pâinea” Sa, adică de lucrarea Lui de viață dătătoare. Și cererea ei va fi ascultată. De aceea vechii tâlcuitori văd în această femeie o adevărată mamă a neamurilor rău chinuite de Satana.

Întâmpinarea Domnului

Urmare din pagina 1

Misiunea Bisericii este de a lumina pe oamenii cu lumina cunoștinței, de a-i elibera de patimi, de a-i sfinți și desăvârși. Sfinții Apostolii, episcopii și preoții Bisericii, au fost investiți cu puterea de a deschide inimile celor ce primesc Cuvântul adevărului. Ei împlinesc ceea ce s-a poruncit Sfântului Pavel: „Să le deschizi ochii, ca să se întoarcă de la întuneric la lumină și de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, ca să ia iertarea păcatelor și parte cu cei ce s-au sfințit, prin credința în Mine” (Faptele Apostolilor 26, 18).

Sărbătoarea Întâmpinării Domnului este un îndemn de viață sfântă prin care să ajungem să-l întâmpinăm și să-l primim pe Hristos în sufletul nostru.

Apostolul neamurilor

Ca și ceilalți doisprezece apostoli, Sfântul Apostol Pavel s-a învrednicit să fie un mare misionar al Evangheliei, începând de pe drumul Damascului când i-a apărut în față o lumină strălucitoare care l-a orbit, întâlnindu-l pe Iisus Hristos, s-a transformat într-un adevărat apostol creștin.

Ceea ce vestește Sfântul Apostol Pavel „nu este de la om” (Galateni 1, 11) ci este o învățătură „prin descoperirea lui Iisus Hristos” (Galateni 1, 12). El este apostolul neamurilor (Romani 11, 13, I Timotei 2, 7, II Timotei 1, 11). Acest un titlu Biserica i-l conferă pentru o lucrare pe care a realizat-o de-a lungul a trei decenii, de la anul 36 și până în 67, când are loc martiriul său la Roma, odată probabil cu cel al Sfântului Apostol Petru.

Cărțile Noului Testament, scrise de Sfântul Apostol Pavel, reflectă învățătura Evangheliei de care s-a învrednicit. Datorită efortului său misionar, Evanghelia s-a răspândit în întreaga lume greco-romană, iar Sfânta Scriptură vorbește de Bisericile locale apărute, în urma misionarismului său.

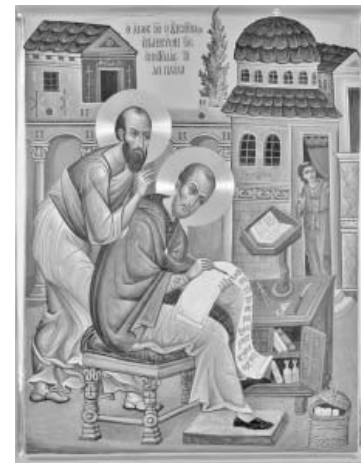
Cartea Faptele Apostolilor, scrisă de Sfântul Evangelist Luca, și cele paisprezece epistole pauline reflectă misiunea pe care a desfășurat-o Sfântul Pavel. Astfel el se remarcă ca fiind cel mai mare misionar creștin.

În cele trei călătorii misionare Sfântului Apostol Pavel a străbătut numeroase orașe și sate, iar apoi a ajuns la Roma spre a fi judecat de împărat (Faptele Apostolilor 26), timp în care au urmat doi ani de propovăduire (Faptele Apostolilor 28, 30), urmează Spania în anul 63 și apoi revine în Orient, pentru cercetarea Bisericilor nou formate, după care urmează o nouă captivitate romană ca urmare a unui denunț calomnios al lui Alexandru arămarul din Efes (II Timotei 4, 14). La Roma se învrednicește de martiriul creștin, act al dăruirii supreme.

Ce spunea apostolul neamurilor despre sine?

„Eu sunt israelit, din urmașii lui Avraam, din semniția lui Veniamin.” (Romani 11, 1). „Evreu din evrei, după lege, fariseu.” (Filipeni 3, 5). „Am trăit ca fariseu, în tagma cea mai riguroasă a religiei noastre.” (iudaice) (Faptele Apostolilor 26, 5). Originea lui Pavel îi dădea dreptul să aspire la cele mai înalte trepte ale ierarhiei sociale, dar mai ales religioase, între evrei. El renunță la o astfel de ascensiune, devenind misionar creștin.

Pavel este născut la Tars și este un „vas ales” de Iisus ca să poarte numele Său „înaintea neamurilor și a regilor.” (Faptele Apostolilor 9, 15), din momentul convertirii sale pe drumul Damascului, și mai ales din momentul botezului

său minunat, prin descoperirea minunată pe care i-o face Iisus lui Anania, ucenic creștin din Damasc: „Mergi pe ulița care se cheamă Ulița Dreaptă și caută, în casa lui Iuda pe un om din Tars, cu numele Saul.” (Faptele Apostolilor 9, 11).

Capitala Ciliciei este Tarsul, un oraș mare al Imperiului Roman, un mare centru cultural rivalizând cu Atena și Alexandria. Aici la Tars, Marc Antoniu și-a stabilit temporar reședința. Și tot la Tars o va primi pe Cleopatra, regina Egiptului. Când Saul s-a născut la Tars, orașul și-a atins maxima strălucire. Râul care-l străbătea, Cydnus purta corăbiile cu mărfuri spre Marea Mediterană. În timpul lui Saul, Tarsul este stăpânit de înalte învățături stoice și societatea era dominată de înalte învățături morale: „Poartă-te cu oamenii ca și când te-ar vedea Dumnezeu și vorbește cu Dumnezeu ca și când te-ar asculta oamenii.” (Atenodoros, filozof stoic, 74 î. Hr.-7 d. Hr., care a avut o influență mare asupra lui Seneca).

Azi Tarsul este un orașel din Turcia. La orizont apare lanțul munților Taurus de unde izvorește râul Cydnus care străbate Tarsul.

În cinstea Sfântului Apostol Pavel, împăratul bizantin Mauriciu (583-602) a construit la Tars o biserică.

După botezul creștin Saul își schimbă numele în Pavel. Numele de Paulus (Pavel) derivă probabil după Fericitul Ieronim și Fericitul Augustin, de la proconsulul Ciprului, Sergius Paulus, care este adus la credință, Saul punându-și încă un nume în cinstea acestuia. Sfântului Evangelist Luca spune în cartea Faptele Apostolilor: „Iar Saul - care se numește și Pavel - plin de Duh Sfânt, a privit țintă la el.” (la Elimas vrăjitorul). (Faptele Apostolilor 13, 9).

Pavel avea cetățenia romană, cetățenie de care a făcut uz în situații delicate (Faptele Apostolilor 16, 37; 22, 25, 28).

Așadar Apostolul neamurilor folosea două nume: Saul, nume ebraic și Paulus, nume greco-roman, folosit cel mai mult datorită misionarismului său.

Sfântul Apostol Pavel era vorbitor de limbă greacă și limbă aramaică, greaca fiind limba oficială în Tars, dar și limba de circulație pe tot cuprinsul Im-

periului Roman, iar aramaica pentru că era născut într-o familie de iudei. De mic a învățat Legea vechi-testamentară, mult mai mult decât ceilalți copii de vârsta lui: „Spoream în iudaism mai mult decât mulți dintre cei care erau de vârsta mea în neamul meu, fiind mult râvnitor al datinilor mele părintești.” (Galateni 1, 14) și tocmai de aceea a prigonit biserica creștină: „Eu am prigonit până la moarte această cale, legând și dând la închisoare și bărbați și femei.” (Faptele Apostolilor 22, 4).

Așadar Saul, pe lângă faptul că era fiu de fariseu, a învățat și la școala sinagogală, o instituție foarte importantă pentru iudeii din diaspora.

Sfântul Apostol Pavel susține în scrierile sale necesitatea efortului intens și permanent pentru a obține progresul spiritual, inspirându-se din lumea și regulile jocurilor sportive, îndeosebi olimpice: „Nu știți voi, că cei care aleargă în stadion, toți aleargă, dar numai unul ia premiul? Alergați așa ca să-l luați. Și oricine se luptă se înfrânază de la toate (...). Eu deci așa alerg, nu ca la întâmplare. Așa mă lupt, nu ca lovind în aer, ci îmi chinuiesc trupul meu și îl supun robiei, ca nu cumva, altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic.” (I Corinteni 9.24-29).

Saul dorind cunoștințe superioare la 12 ani, merge la școala din Ierusalim, unde învăță cu renumitul rabin Gamaliel (Faptele Apostolilor 22, 3), care avea și idei mai liberale și de îngăduință în relațiile cu cei de un alt neam, mai ales cu elinii. El se face remarcat și în Sinedriu, prin aprecierea asupra învățăturii evanghelice: „Feriți-vă de oamenii aceștia și lăsați-i, căci dacă este de la Dumnezeu, nu veți putea să-i nimiciți, ca nu cumva să vă aflați și luptători împotriva lui Dumnezeu.” (Faptele Apostolilor 5, 38-39).

Meseria pe care a deprins-o Saul de la tatăl său era facerea corturilor (Faptele Apostolilor 18, 3), pentru că potrivit Torei: „Orice studiu al Torei care nu este unit cu o muncă (manuală) sfârșește prin a deveni pricinuitor de păcat.” Această meserie l-a ajutat foarte mult atunci când a devenit propovăduitor al Evangheliei. Dar Saul își dorea să fie rabin, meseria a învățat-o deoarece iudeii considerau că orice părinte trebuie să învețe pe fiii săi o meserie dacă doresc ca aceștia să nu devină hoți.

Înalta școală rabinică l-a învățat pe Saul și tot ceea ce este folositor vieții, munca care este apreciată în societatea de azi și dintotdeauna „ca o brătară de aur” și i-a insuflat Sfântului Apostol Pavel atitudinea fermă: „Dacă cineva nu vrea să lucreze, acela nici să nu mănânce.” (II Tesaloniceni 3, 10).

Prof. Amalia STANA

Sfinții Trei Ierarhi, între teologia Bisericii și știința vremii

Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz sau Teologul și Ioan Gură de Aur, trăitori în veacul al IV-lea, numit Veacul de aur al Creștinismului, reprezintă pentru Biserica Ortodoxă figuri luminoase, care au pătruns pentru totdeauna în conștiința și viața ei, ca o lumină întreit strălucitoare, care se întemeiază pe Lumina cea dumnezeiască, Care călăuzește, inspiră și luminează lucrarea mântuitoare a Bisericii în timp.

Coordonatele cugetării și ale activității lor în Biserică și pentru Biserică sunt multiple, îmbrățișând mai multe direcții și domenii de lucrare binecuvântată, spre slava lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor. Sfinții Trei Ierarhi au fost preoți, episcopi, teologi și slujitori jertfelnici, plini de dragoste și de dăruire pentru Biserică, ca semn al atașamentului lor față de Hristos, Mântuitorul lumii. Pe bună dreptate, ei sunt numiți „mari dascăli ai lumii și ierarhi”. Acesta este și motivul pentru care ei au fost puși patroni sau ocrotitori spirituali ai școlilor teologice din Biserica Ortodoxă, constituind pilde vii de urmat pentru dascălii și ucenicii în studierea teologiei.

Privind la personalitățile lor covârșitoare, reiese cu claritate profilul lor de teologi adevărați, care au conceput și au articulat o teologie proaspătă și complexă, responsabilă și vie, întotdeauna duhovnicească, parcă mereu nouă, dar mișcată de aceleași izvoare inepuizabile, ca urmare a experienței pe care ei au făcut-o în dialogul lor permanent și plin de uimire cu Dumnezeu-Iubirea supremă, întrupată ca Om în Persoana Cuvântului veșnic al Tatălui. Această iubire au trăit-o ei în Biserică și despre ea s-au străduit să mărturisească în cuvântările și operele lor. Lucrarea lor de teologhisire nu au înțeles-o ca pe una periferică, doar conjuncturală, ci ca pe un act de mare finețe spirituală, însuflețit de responsabilitate față de Dumnezeu și

față de credința plenară a Bisericii.

Câteva dintre aspectele teologiei lor se cuvin a fi reliefate pe scurt acum, când îi pomenim iar școlile teologice îi cinstesc după cum se cuvine, privind la ei, pentru a primi călăuzire, nădejde și curaj, dar și bucuria pe care ei au avut-o vorbind cu Dumnezeu în rugăciune și mărturisind despre lucrările minunate ale Lui, săvârșite în istorie.

În primul rând, Sfinții Trei Ierarhi ne-au arătat că teologia nu este o pură exprimare a părerilor personale, subiective ale teologului, ci ea trebuie să dea mărturie permanentă despre intervenția lui Dumnezeu în istoria lumii, prin Revelația Sa iubitoare, ce a atins punctul culminant în Iisus Hristos, pentru mântuirea tuturor oamenilor.

Dând mărturie despre această Revelație a lui Dumnezeu, Care a atins punctul culminant în Fiul lui Dumnezeu întrupat, teologul trebuie să se atașeze deplin adevărului pe care-l mărturisește, cu toată deschiderea iubitoare a ființei sale. Sfinții Trei Ierarhi ne-au arătat că numai în felul acesta teologul rămâne în legătură cu Hristos, cu Evanghelia și învățătura Lui. Mai mult decât atât, teologia acestor Părinți nu suferă de nici un fel de unilateralitate sau amputare, ci era mereu întregă și fidelă învățăturii

Evangheliei lui Iisus Hristos.

Acești mari Părinți strălucesc prin lumina gândirii lor, permanent călăuzită de Duhul Adevărului și al comuniunii cu Dumnezeu și cu mădularele Trupului Său tainic - Biserica. Teologia lor a avut consecințe directe pentru misiunea Bisericii în lume și în ceea ce privește precizarea termenilor teologici în confruntarea Bisericii cu ereziile vremii de atunci. Ei au revoluționat gândirea creștină și prin aceea că au introdus conceptul „Persoană”, pe care l-au aplicat învățăturii creștine despre Sfânta Treime, iar de aici au tras consecințe importante privitoare la învățătura creștină despre om - antropologia - ferind-o de tot felul de înțelegeri eronate, care desfigurau sensul vieții omului pe pământ și chemarea lui de a se desăvârși prin harul iubirii lui Hristos. De fapt, Sfinții Trei Ierarhi au așezat învățătura despre Sfânta Treime în centrul cugetării lor, din care apoi au dezvoltat celelalte puncte ale învățăturii creștine despre Iisus Hristos și lucrarea Lui mântuitoare, despre om, despre lume, Biserică, mântuire și viața veșnică. Concentrarea lor asupra Sfintei Treimi s-a datorat nu numai importanței excepționale a acestei învățături, ci și faptului că Sfânta Treime a fost punctul principal împotriva căruia

s-au ridicat cu înverșunare toate ereziile primelor veacuri creștine, ai căror corifei, hrăniți la școlile filosofice ale timpului și încrezuți într-o logică liniară, simplistă, nu recunoșteau decât unitatea lui Dumnezeu, nevăzând cum s-ar putea împăca ea cu trinitatea Persoanelor, sau cu viața interpersonală. În fond, ei reduceau prin aceasta pe Dumnezeu la o ființă impersonală, ceea ce până la urmă duce la panteism, doctrină care nu explică nimic și lipsește de fundament însăși persoana umană.

Cei trei mari ierarhi au făcut din teologia lor și o poartă de deschidere spre dialogul cu știința și cultura vremii lor, fiind, și din acest punct de vedere, modele - care se cer a fi urmate. Ei nu au avut teamă sau complexe de a intra în dialog cu știința, pentru că aveau o înțelegere matură și cuprinzătoare asupra lucrurilor, au avut o cunoaștere profundă a culturii antice, căreia i-au surprins virtualități creatoare, unele din ele compatibile cu marile adevăruri ale Evangheliei. De pildă, Sfântul Vasile cel Mare în comentariul său la Hexameron, adică referitor la cele șase zile ale creației, sau Sfântul Grigorie de Nissa în lucrarea sa despre facerea omului recurg la multe aspecte ale științei vremii lor, pentru a surprinde importanța și superioritatea viziunii creștine asupra creației lumii, în general, și a omului, în special.

Acești mari Părinți au fost cu adevărat geniali, pentru că au reușit să integreze pe deplin teologia în viața și nevoile concrete ale Bisericii timpului lor, dar și, nu mai puțin, pentru că ei au știut să pună această teologie în orizontul științei, din care atât ea, știința, cât și teologia reușesc să-și pună în lumină valențele creatoare specifice, într-un context al dialogului și al comunicării permanente.

Pr. Ioan TULCAN

Dragostea este o fericire

goste...”), și atunci vom primi dragoste în inima noastră.

Încă un moment: amintirile despre ceea ce a fost la început ne ajută să păstrăm dragostea, să o înnoim.

Un profesor al Academiei Teologice din Moscova dădea exemplul următor. Să zicem că soții sunt căsătoriți de doisprezece ani și sunt sătui până în gât unul de celălalt - dar uite că soția face la un moment dat curat în apartament, șterge praful, rearanjează cărțile. Pe neașteptate, găsește pe un raft o carte din care cade un bilet la spectacolul unde cu doisprezece ani în urmă s-a cunoscut cu cel ce avea să-i devină soț. Ea își amintește cum se iubeau, cât de bine le era împreună, și amintirile acestea o ajută să depășească înstrăinarea de acum față de soț.

Adeseori auzim de la soți „cu stagiul îndelungat”: „Nu ne mai iubim.” Dar înainte se iubeau! Dacă ai îndrăgît o dată, poți să-l iubești pe om toată viața. Așadar, pur și simplu cei ce vorbesc așa nu s-au străduit să iubească. Dragostea este o fericire, ea umple viața noastră de sens și de bucurie, însă această fericire

o facem doar cu propriile noastre mâini.

Am spus că trebuie să iubim corect, fiindcă „iubind” putem răzgâia un copil, îl putem supraalimenta; dragostea poate fi oarbă, irațională. Nu toată lumea știe cum să iubească. Bineînțeles, trebuie să dăm în mod rațional, ținând cont de particularitățile persoanei respective, dar fiind călăuziți totdeauna numai de dragoste.

Odată, o femeie a venit la mine la biserică și mi-a povestit istoria ei. Divorțase de soțul său. Din câte spunea ea, acesta nu făcea nimic, nu lucra nicăieri, în casă aducea bani ea. I-a cumpărat o diplomă ca să se poată angaja undeva, dar el a continuat să stea acasă. Una peste alta, femeia a recunoscut singură că și-a răzgâit soțul, dându-i posibilitatea să stea degeaba.

I-am spus că este vinovată pentru ceea ce s-a întâmplat. Prin faptul că a luat asupra sa toată responsabilitatea pentru întreținerea familiei și-a făcut rău sieși și i-a făcut rău și soțului, lipsindu-l complet de inițiativă. Ar fi trebuit să-și îndeplinească bine propriile obligații, nu să ia asupra sa obligații străine; să-și

inspire soțul în întreprinderile lui, să-l ajute, nu să ia asupra sa ceea ce ar fi trebuit să facă el.

Un alt exemplu. Spuneți-mi, care părinți își iubesc cu adevărat copilul: cei care îi fac lecțiile și scriu compunerile în locul lui („tata rezolvă, Gigel predă”) sau cei care își fac timp ca să-i explice copilului punctele dificile ale materiei, ca să-l controleze așa încât să nu se lenevească, ci să facă totul corect, care îl susțin și îl laudă pentru eforturile lui, dar nu fac temele în locul lui? Bineînțeles că aceștia din urmă!

Atunci când va crește, copilul le va fi cu adevărat recunoscător unor asemenea părinți. Aceștia l-au învățat să depășească dificultățile, să învețe așa cum trebuie, și a simțit întotdeauna dragostea și sprijinul lor. Așa încât poți întotdeauna să-ți manifesti dragostea fără să îl răzgâi pe cel iubit.

(Pr. Pavel Gumerov, *Conflicttele familiale: prevenire și rezolvare*, Sophia, București, 2013, p. 63-65)

Să înțelegem în mod corect ce este dragostea autentică, să nu o confundăm cu pasiunea, cu emoțiile sau cu egoismul. Să ne amintim totdeauna de responsabilitatea pe care o avem față de cei dragi.

Să nu așteptăm dragoste, ci să dăruim noi înșine dragoste, s-o investim în celălalt (țineți minte ce spunea Ava Dorotei? „Nu aștepta de la aproapele dra-

ȘTIRI

Liturghie Arhierescă și distincție în biserica din incinta Spitalului Județean Arad

În Duminica a XXXII-a după Rusalii (a lui Zaheu), Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului a poposit în biserica cu hramul „Sfânta Cuvioasa Parascheva”, din incinta Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad.

Cu acest prilej, Chiriarhul arădean a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în prezența a numeroși credincioși, a reprezentanților din partea instituției medicale și a bolnavilor din spital.

Cuvântul de învățătură rostit de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a fost despre „Simțământul cercetării divine” (în baza citirilor scripturistice: I Tim. 4, Luca 19), învederat în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, este nutrit cu grijă de credincioși. Chiar din literatura populară reiese umblarea lui Dumnezeu în lume spre cercetarea păsurilor omenești. Pelerinajele însele fiind mărturia dorinței de-a merge pe urma pașilor Mântuitorului. Dumnezeu este însă pretutindeni și proia sfântă păzește întreaga lume, atât cea văzută cât și cea nevăzută. Apostolul zilei îndrumă pe Timotei, ucenicul Sfântului Pavel, a fi permanent la datorie. În Sfânta Evanghelie vameșul Zaheu, privit cu neîncredere de către concetățeni, se desprinde de pe calea obișnuită spre a se sui într-un sicomor ce poartă gândul la pomii raiului și simbolul lor la corabia lui Noe, amintind Biserica lui Dumnezeu, sau la lemnul Sfintei Cruci a Jertfei mântuitoare. De pe aceasta, el primește pe Mântuitorul în casa sufletului său spre a se împărtăși cu pocăință din ospățul darurilor Stăpânului ceresc. Cadrul evanghelic redă și pe acela al bisericii de lemn, în formă de corabie, din incinta spitalului, casă a vindecării.

În cadrul slujbei, Părintele Vasile Cucu, secretar eparhial și slujitor în această biserică din incinta spitalului, a fost hirotesit întru iconom-stavrofor.

La finalul slujbei s-au binecuvântat prinoasele puse în cinstea Sfântului Ier. Grigorie Teologul, care a fost pomenit în această săptămână, și ale cărui moaște sunt așezate într-o raclă la loc de închinare în această biserică. Ele au fost primite în dar de la Eminența Sa Cardinalul Angelo Comastri, Vicarul General al Sanctității Sale pe lângă Cetatea Vaticanului.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de Grupul vocal „Sfântul Ioan Hrisostom”, condus de domnul prof. Paul Krizner.

Înaltpreasfinția Sa a transmis tuturor credincioșilor prezenți, conducerii Spitalului arădean, precum și bolnavilor de pe paturile de suferință, purtarea sa de grijă, rugând totodată pe Bunul Dumnezeu pentru toți cei care se ostenește în cadrul acestei instituții medicale.

Părintele Vasile Cucu i-a mulțumit Înaltpreasfinției Sale pentru popasul de suflet făcut în mijlocul celor aflați în suferință și pentru distincția oferită, asemenea și celorlalți părinți împreună-slujitori. Întrucât Părintele Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial,

și-a sărbătorit astăzi ziua de naștere, cu această ocazie, preotul și toți credincioșii l-au felicitat și i-au cântat „La mulți ani!”

Binecuvântare arhierescă și răsplată în Catedrala Veche din Arad

În Duminica a XXXII-a după Rusalii, 26 ianuarie 2020, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a oficiat Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” a Parohiei Arad-Centru, în fruntea unui sobor de preoți și diaconi.

În cuvântul de învățătură, Ierarhul le-a explicat credincioșilor prezenți că este bine să adoptăm atitudinea lui Zaheu Vameșul, adică să urcăm deasupra grijilor și a păcatelor vieții pământești, pentru a privi spre „Lumina lumii”, care este Fiul Său: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8, 12). De asemenea, Ierarhul a arătat că privirea dintr-un înălțime presupune: cunoaștere, bunătate, smerenie, har, generozitate, conștiință curată și dragoste, pe când privirea de sus înseamnă: mândrie, aroganță, ignoranță, dorință de stăpânire, egoism și dispreț față de semenii. Cel mai înalt loc spiritual dintr-o comunitate este biserica parohială în care trebuie să urcăm duhovnicește și să poposim, pentru ca Domnul Hristos să transfigureze întreaga noastră ființă pentru a ne mântui noi și casa noastră, asemenea lui Zaheu, a îndemnat Ierarhul. În cadrul sfintei slujbe mulțime de credincioși, tineri și vârstnici, s-au împărtășit cu Sfintele Taine.

La final, Preasfinția Sa a oferit din partea Centrului Eparhial daruri și diplome de participare tuturor profesorilor și copiilor care au urcat pe scena din sala Palatului Cultural și au cântat la Concertul festiv-caritabil organizat de Arhiepiscopia Aradului pentru reabilitarea Secției Pediatrie II a Spitalului Clinic Județean Arad.

Sfântul Sava al Serbiei sărbătorit de credincioșii ortodocși sârbi din Arad

Sâmbătă, 25 ianuarie 2020, clericii și credincioșii ortodocși sârbi din Arad l-au prăznuit pe Sfântul Sava Nemanja, primul arhiepiscop al Bisericii Ortodoxe Sârbe, întemeietorul școlilor sârbești, al statalității și al diplomației sârbe.

Cu acest prilej, în biserica cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, a Parohiei Ortodoxe Sârbe Arad-Centru, a fost săvârșită Sfânta Liturghie arhierescă de către doi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe. La invitația Preasfințitului Luchian Pantelici, Episcop al Ungariei și administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe a Timișoarei și a comunității credincioșilor ortodocși sârbi din Parohia Arad-Centru, păstoriți de părintele protopop Ognean Plavșici, la Sfânta Liturghie a participat și Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, însoțit de Protos. Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, Pr. Pompiliu Gavra, Directorul Seminarului Teologic Ortodox din Arad și Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial. Ierarhii, înconjurați de soborul de preoți și diaconi, în prezența numeroșilor credincioși ortodocși sârbi dar și români, l-au sărbătorit pe Sfântul Ierarh Sava (1175–1235).

Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a mulțumit Ierarhului sârb pentru invitație și pentru bunele relații ce există între Biserica Ortodoxă Română și cea Sârbă, mai ales în aceste părți de țară.

Ziua Unirii Principatelor Române sărbătorită de arădeni

Vineri, 24 ianuarie 2020, cu prilejul împlinirii a 161 de ani de la Unirea Principatelor Române (24 ianuarie 1869), sute de arădeni au sărbătorit Unirea Principatelor, în fața Palatului Administrativ din Arad.

La aceste manifestări comemorative, alături de oficialitățile locale și centrale, reprezentanți ai armatei, ai instituțiilor arădene locale și a numeroși cetățeni, a participat Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, care a oficiat o slujbă religioasă și a rostit o alocuțiune dedicată acestei zile.

Înainte de aceasta, Chiriarhul arădean, a oficiat slujba de Te Deum de mulțumire adusă lui Dumnezeu, în Catedrala Arhiepiscopală, în fruntea unui sobor de preoți și diaconi și a rostit o alocuțiune în care a subliniat importanța acestei zile naționale pentru istoria și viața poporului nostru român, amintind contribuția semnificativă adusă de Biserica Ortodoxă Română pentru realizarea acestui act. În cadrul Sfintei Liturghii, care a precedat slujba de Te Deum, au fost pomeniți făuritorii Unirii Principatelor Române. Clopotele bisericilor arădene au sunat timp de un minut, în memoria celor care au contribuit la realizarea Unirii Principatelor.

Întâistătorul Eparhiei Aradului și-a sărbătorit ocrotitorul spiritual

Miercuri, 22 ianuarie 2020, clerul și credincioșii arădeni îl sărbătoresc pe Arhipăstorul lor, pe Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei al Aradului. Înaltpreasfinția Sa și-a sărbătorit ocrotitorul spiritual în ziua de pomenire a Sfântului Ap. Timotei prin participarea la Sfânta Liturghie săvârșită în Catedrala Veche.

La finalul sfintei slujbe, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, împreună cu soborul de preoți și diaconi, a săvârșit un Te Deum de mulțumire pentru toate binefacerile revărsate de Dumnezeu asupra Chiriarhului arădean. După acesta, Preasfinția Sa a evocat prin cuvinte alese personalitatea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei.

La orele amiezii, în sala festivă a reședinței arhiepiscopale Înaltpreasfinția Sa a fost înconjurat cu multă dragoste de oficialitățile centrale și locale, reprezentanții celorlalte culte istorice din municipiu, aflându-ne la jumătatea Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștină, reprezentanți ai școlilor din eparhie, ostenitorii Centrului Eparhial, protopopii, preoții, monahii și monahiile din Eparhia Aradului. În numele celor prezenți, a clericilor și credincioșilor arădeni, Părintele Prof. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, prin cuvinte alese, a transmis Arhipăstorului nostru cele de cuviință, sănătate și zile îndelungate.

Chiriarhul a adresat celor prezenți un cuvânt de mulțumire și de binecuvântare.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile arhiepiscopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.